

ŽIRAF ACHÁTU

medicína jiné perspektivy

a zdraví! Věduka si přitukla se sluníčkem, které se vyhouplo nad kopec a pozlatilo celé říční údolí. 65. narozeniny! A přitom je zdravá a čilá, co na tom, že je sama? Dcera s rodinou cestují po světě, kdo by jim to zazlival? Co na tom, že už se její dětské knihy neprodávají, protože jsou prý málo akční? Stejně je psala hlavně pro radost a důchod jí na její skromné živobytí úplně stačil.

Šampaňské k snídani chutnalo stejně dobře jako zamlada. Rozbalila si uzeného lososa, hříšně drahou laskominu, kterou si dopřávala jen k narozeninám a na Silvestra. Nasála vůni a ještě chvíli se těšila, než si ho nechá rozpustit na jazyku. Jen škoda, že tu není Pajda, její věrná jezevčice. Umřela na jaře, v úctyhodných třinácti letech. Seděly by tu teď na sedačce s květovanými polštáři bok po boku a Pajda by určitě ochutnala i trochu toho lososa. Ne, že by to dokázala ocenit, olizovala se i po topince s česnekem, ale ve dvou je každá radost dvojnásobná. Každodenní rituály bez Pajdy ztratily něco ze svého kouzla, přesto z nich dál čerpala radost.

Ráno se budila ve své chatičce už před svítáním. Uvařila si kávu a zpívala si u mytí nádobí ze včerejška, to byl její tajný hřích, nechávat nádobí neumyté až na druhý den. Pak se s kafičkem usadila u okna na verandu a čekala na slunce. Po celém parapetu měla rozestavěné různobarevné krajiny achátů z celého světa. Ráno je prosvěcovalo slunce. V jednom viděla strom, ve druhém žirafu nebo cokoli, co si jen člověk dokázal představit. Večer za ně stavěla svíčky. Na svíčkách nešetřila, utratila za ně skoro víc než za jídlo, ale když ono se při svíčkách tak dobře psalo. To pak snadno zapomněla na svoje šediny a prožívala s dětmi jejich dobrodružství. Nebála se strašidel, ani zlých lidí. Jednou týdně chodila na nákup, sem tam navštívila známé, ale jinak si vystačila sama.

Po královské snídani se vydala na svou každodenní procházku k řece. Mobil jí zazvonil na říčním břehu. Vždycky ji potěšilo, že dcera na její narozeniny nezapomněla. „Jé Míšo, to jste ani nemuseli volat, z takové dálky.“

„Víš, my se chystáme domů. Představ si, Larry dostal místo v české pobočce! Teď se poohlížíme po nějakém domečku, který by nám vyhovoval. Nechtěla bys být u nás, aby sis užila vnoučata? Děti by konečně měly mít stálý domov.“

Peking, Buenos Aires, Toronto, Hong Kong, barevnými pohledy měla vyzdobenou celou kredenc. Po pěti letech uvidí vnoučata! Nechtěla opouštět svůj malý svět, ale co je pro starého člověka větší radost, než zjistit, že ho mladí potřebují?

Leticie a Oliver. Jména z velkého světa, jak se s nimi vůbec domluví? Letuška se chystala do školy. Olíkovi byly čtyři. Naštěstí s nimi Míša mluvila česky. Oliver si

ještě nezvykl, že na něj táta mluví jinak než máma. Potřeboval by kamarády. Letuška mluvila výborně. Jejich dům byl nazdobený jako domeček pro panenky. Ve dveřích stála šťastná rodinka, děti ve svátečním oblečení. I dcera vypadala jako z reklamy.

„Míšo, to jsi je kvůli mně nemusela tak vystrojit.“

„Chodí takhle normálně. To jenom tady lidi doma chodí jako hastroši.“

„Ty jsi moje babička?“ zeptala se Leticie v bílých šatech.

„No to víš, chovala jsem tě, když jsi byla takhle maličká,“ smála se Vědunka.

Leticie se nevěřičně usmála, ale něco v tom jejím pohledu Vědunku zarazilo. Otřásla se. Připadali jí jako roboti na baterky.

„Pojď, ukážu ti svoje barbíny,“ vedla ji za ruku do svého růžového pokojíku.

„Mám jich už 49 a táta mi slíbil, že mi přiveze padesátou.“

„Vždyť to si ani nemůžeš pamatovat, jak se všechny jmenují,“ divila se Vědunka.

„Nemají jména.“

Vědunka polkla nasucho. Vzpomněla si na svou Lálinku ušitou z hadříků, která znala všechna její tajemství. Míša už sice měla panenek víc, ale pojmenováním po každé vztah začínal. To je ono, vztah... Vždyť děti se k panenkám chovají tak, jak se k nim chovají rodiče. Mají tisíc hraček, ale kdyby o ně přišli, koupí jim prostě nové. Všechno je na jedno použití.

„A jak si s nimi hraješ, když nemají jména?“

„No, třeba na módní přehlídku, anebo na barbecue.“

„A jak se na to prosím tě hraje?“

„No prostě se griluje a povídá se o tom, kdo co kde koupil, kdo s kým chodí a tak.“

„Mámtěrád, mámtěrád,“ syntetický hlásek vycházel z útroh plyšáka, kterému se Oliver ve dveřích snažil ukousnout ucho. Vědunka se musela držet, aby mu tu ohavnost nevyrvala z ruky. Ale copak za to může? Ať mu to říkají aspoň hračky. Šla za ním do pokojíku, kde byl zapnutý počítač a další elektronické příšery. Všechno blikalo, pípalo a hlásilo se o pozornost. Oliver nevěděl, co dřív. Jen co k jedné hračce usednul, už ho upoutala jiná. Zkoušela jim číst. Vzala si na to svou nejúspěšnější knihu. Oliver už za chvíli začal zapínat plyšový mobil, který hlásil: „Volaný účastník je dočasně nedostupný.“ Letuška jí skočila do řeči: „Babi, vždyť je to nuda! Nemáš to na DVD?“ Nebude to jednoduché... A to se nedostali ani ke třetí straně.

Koncem týdne šli do ZOO. Míša celá zářila, sehnala skvěle placené místo. Teď je tu našťestí babička. Může se svobodně realizovat. Snad všechny ženy z její generace se bály, aby s dětmi nezakrněly. Oliver běžel před nimi a po něčem soustředěně dupal. Snažil se zašlápnout co nejvíc malinkých žabiček, které se vyrojily na cestičce.

„Co tě to napadlo?“ chytila ho Vědunka za ruku. „To přece nesmíš!“

„Dyť maj další životy,“ bránil se Oliver.

„Jaké další životy?“ Zjistilo se, že to má z nějaké počítačové hry.

„Každý život je jedinečný a nemáme právo ho ničit, rozumíš?“ domlouvala mu, snad příliš hlasitě. Oliver se nechápavě rozbředel.

„Neumí mluvit a hraje počítačové hry!“ vyčetla Míše.

„Vždyť je to debil,“ prohlásila Leticie s přepečlivou výslovností.

„Prosím tě, mami, co se rozčiluješ, kvůli jedný pitomý žábě?“

„Míšo, tohle je vážná věc. Ve škole takhle spolužáci shodili kluka ze schodů a přelomil si páteř. A když se to vyšetřovalo, říkali jim, kde jste to viděli? To přece nejde udělat takovou věc. A víš co jim řekli? Vždyť je to normální. V televizi přece každou chvíli někdo padá ze schodů a nic se mu nestane.“

„To je snad trochu rozdíl, zašlápnout žábu nebo shodit někoho ze schodů.“

„Míšo, já mám pocit, že jedno snadno vede k druhému.“

„Doba se změnila. Děti potřebují zábavu, která je připraví na život. Ten svět z těch tvých knížek, ten jim moc nepomůže.“ Tak to byl přímý zásah. Vědunka mlčela.

„Mami, já mám hlad. Půjdeme do mekáče?“ zeptala se Leticie.

„Mekáč tu asi není, ale jděte se najíst. Já se zatím půjdu podívat na žirafy,“ řekla jim Vědunka a byla ráda, že může být na chvíli sama. Vystoupala na plošinu, odkud se dalo pohlédnout těm půvabným tvorům přímo do očí. Bylo vedro, do skleněné stěny narážely mouchy. Muselo je to bolet, přesto dál vytrvale bušily do skla. Bylo tak jednoduché to sklo obletět, ale k tomu by potřebovaly mít jinou perspektivu. Dívala se do překrásných očí žirafy a viděla ji jako za mléčným sklem achátové krajiny. Nepůjde to, snad kdyby je mohla vídat od malička, ale takhle? Už zdálky viděla, že se něco stalo. Míša se k ní s dětmi řítily jako bohyně pomsty. „Leticie mi řekla, že se nechala hladit nějakou kočku!“

„A to se nesmí? Ručičky si umyli.“

„Mohli z toho mít nákazu. Kdoví co má taková špinavá kočka za nemoci!“

„Když jsi byla malá, hladila jsi desítky koček a bylo ti někdy něco? Já vážně nevím, asi byste si radši měli zaplatit někoho na hlídání.“ Ještě ten večer se vrátila domů.

V chatičce bylo ticho. Její uši, rozbolavěné od toho věčného pískání, vřískání a kyberpazvuků konečně našly klid. I tma byla konejšivá. Usnula brzy, ale trápily ji sny. Chodila šedivým městem, všichni spěchali, s očima upřenými na zem. Nikdo se k nikomu neznal. Na zastávce autobusu parta výrostků jen tak pro legraci mučila starého muže. Vypíchli mu oko. A ostatní dělali, že to nevidí. Byli rádi, že nedošlo na ně a obloukem je obcházeli. Podívala se zabijákovi do očí. „Támhleta bába chce bejt další,“ kývnul na ni a už ji zezadu za ruce chytili jeho pohůnci.

Probudila se hrůzou, šla se podívat, jestli zamkla dveře. Jak jsem stará, tak jsem blbá, říkala si. Přesto jí ještě dlouho bušilo srdce. Usnula u stolu a zdálo se jí o žirafě, jak se jí dívá přes květináč fialek do okna. Upřela na ni své krásné oči a promluvila: „Řešení může být nečekané.“ Hned po snídani volala Míša. „Je mi líto, jestli jsem tě urazila. Byli bychom moc rádi, kdybys zase přijela. Děti se po tobě ptaly.“ Věděla, že to poslední je lež, a přesto neodmítla.

V autobuse poslouchala, jak se tatínek hádá se zlobivým synem. „Počkej, až to na tebe řeknu mámě,“ pohrozil mu a ten malý smrkáč mu odseknul: „A já na tebe řeknu, že čuráš do umyvadla!“ Celý autobus vyprsknul smíchy a nebylo divu, že příští stanici vystoupili. Vědunce do smíchu nebylo. Vzpomněla si na táborák na zahradě u známých. Jejich pětiletý vnuk se tak rozdivočil, že stříkal po lidech kečupem. „Že na tebe vezmu pásek?“ hrozil mu děda. „A já na tebe vezmu nůž!“ vyštěknul Pepíček. Všichni se tomu zasmáli jako dobrému vtipu, ale ji už tenkrát mrazilo v zádech. Pak z toho nemá mít špatné sny.

Mladí měli jet na víkend do Vídně. Nabídla se, že děti odveze na chatu. „Čisto tam je. Netvrším, že by se tam dalo jíst z podlahy, ale to po nich snad nikdo chtít nebude.“

„Hlavně nic nesbírejte a nejzte houby,“ strachovala se Míša.

Larry dodal něco o hadech. „Ne, hadi tam vážně nejsou,“ snažila se ho uklidnit.

„Ale mami, on si pořád myslí, že tu jíme hady.“

„Jste spolu osm let a on si myslí, že jíme hady?“

„To neřeš. Když jsme se seznámili, myslel si, že jsme muslimové. On prostě hodně cestuje.“

Vědunka jen pokrčila rameny. Bylo to riziko. Věděla, že jestli děti nedokáže zaujmout ani ve svém domácím prostředí, něco se v ní zlomí a žádnou dětskou knihu už nikdy nenapíše. Autem jet nechtěla, vezla by se spousta elektronických potvor a celá výprava by byla marná. Oliver ječel v autobuse, že chce domů, jen co se dozvěděl, že tam není televize. „Pomóc, ta okivá jezibaba mě ukladla!“ Vzpomněla si na nebožeha tatínka a taky by nejradši vystoupila. Na lesní pěšině vztekle švihal do stromů. „Proč to děláš, ty stromečky to určitě bolí!“ domlouvala mu. Leticie promluvila máminým hlasem: „Co se vzrušuješ, vždyť je to debil.“ To nám to pěkně začíná.

Vařili společně večeri. Děti byly nezvykle soustředěné. Možná je k takové práci ještě nikdo nepustil. Každá připálená palačinka namazaná marmeládou pro ně byla malý zázrak. Ale hned po jídle nastalo ticho. „A co se bude dít, dyš tu není televize?“ ptal se Oliver.

„Mám tu přece svůj kouzelný psací stroj,“ začala ťukat do kláves a s cinknutím posunovala válec na začátek nové řádky. „Píše teď pohádku o dvou zakletých dětech, které mohly mít všechno, co chtěly, ale radovat se z toho neuměly.“ Ťukala a čekala, jestli se chytí.

„A kdo je zaklel?“ zeptala se Leticie, když se dosyta vynadávala, jak se otiskují písmena.

„Čaroděj, který lidem upíjel čas. Měli doma dvacaterý hodiny a stejně to nestačilo. Dávali dětem hračky, které jim říkaly: mámtěrad. Neměli čas jim to říkat sami.“

A kdo je vysvobodí?“ Nastalo ticho, jen svíčka zapraskala. „Co myslíte?“ zeptala se Vědunka.

„Já bych toho čaloděje rozsekal na hadly! Nebo rozčílel lezlovou pistolí,“ ozval se Oliver.

„To by nepomohlo. Byl velký a silný. Porazit ho mohla jenom láska. Kdyby lidi dokázali vyhodit hodiny a mít se zas navzájem rádi. Tak kdo je vysvobodí?“

„Máma ne. Nakreslila jsem jí obrázek, ale řekla mi, že nemá čas. A táta taky ne. Pořád mi říká: Neztrácej čas! Musíš být nejlepší, lepší než ostatní!“

„Čeba by mohla Mei-Lan,“ navrhnul Oliver. „Ta měla čas.“

„To byla naše čínská chůva,“ řekla Leticie. „Byla super, jenže ta je až v Hong Kongu.“

„Nebo bys mohla ty, babi. Já bych tě blánil,“ prohlásil Oliver a Vědunka se usmála. Přece jen to nejsou malí roboti. Ukládala je do postýlek. „Když byla vaše máma malá, představovala si, že když usne, všechny věci v pokoji ožijí a začnou si spolu hrát.“

„Máma byla malá? Ne.“ Tvářili se, jako kdyby si z nich dělala legraci.

„Copak vám neukazovala fotky?“ Asi nebyl čas... Seděli teď na Vědunčině rozestlané posteli a prohlíželi si u petrolejky album, které vytáhla ze skříně. To bylo smíchu nad staromódním oblečením a účesy. „Máma se koupala v rybníku? To my nesmíme!“ stěžovala si Letuška. „Sou tam *silnice*,“ pravil vážně Oliver. „Sinice, ty pako,“ opravila ho Leticie. „Smíme se koupat jen v bazénu, ale já jsem tam našla pavouka a tak už tam nevlezu. Fuj!“ Vědunka jen doufala, že nějaký mentálně upozaděný pavouk nesleze zrovna teď z půdy. „No a tahle holčička Míša si před usnutím vždycky urovnala pastelky a všechny svoje panenky a u postýlky si srovnala botičky, aby si spolu mohly povídat.“

„Je to hezký, ale sou to šecker nesmysly,“ brblal si pro sebe Oliver. Ale Vědunka si všimla, že si pro jistotu srovnal botičky k sobě. Co kdyby přece jen ožily?

Ráno je sluníčko vytáhlo z postele. Babička zářila novým nápadem: „Víte vy co, budeme dneska kreslit obraz.“

Leticie protáhla obličej. Její obrázek nebyl ve školce ten nejlepší, a tak na kreslení zanevřela. „Ne na papír, na hladinu své mysli.“ To znělo zajímavě.

„Každé ráno je jako prázdné plátno, které se do večera zaplní obrazem složeným z krásných vzpomínek. Jaký byl ten váš včerejší obraz? Přetvořit šedivé obrazy v barevné není tak těžké.“

Šli spolu dolů k řece. Oliver vydal bojový řev. „Pššt. Co si zvířata poví?“ šeptala Vědunka.

„Tady jsou zvířata?“ Oliver se evidentně lekl.

„Když budeš tiše, tak je uvidíš.“ A tak se společně vydali na lov barevných zážitků.

Leďňáček, srny, monogram v srdíčku, který pro ni vyryl děda do víka u studně, když stavěli chatu. To byl objev dne, že dokonce i babička bývala mladá! Ten cvrkot, když Oliver zaryl klackem do mraveniště a mravenečci začali vynášet vajíčka. *Já ne-ci, aby se báli! Tak už to příště nedělej.* Bábovka upečená společnými silami, ne zcela dokonalá, ale *jejich*. Ohýnek, žádné barbecue, nefalšovaný táborák s připálenými špekáčky a všude kolem netopýři.

Děti usnuly dřív, než stačily vyjmenovat, co všechno na svém dnešním obrazu mají. Až zítra přijedou domů, bude to stejné jako dřív. Ale víkendy s nimi může trávit na chatě. Ukázat jim jinou perspektivu. Třeba v nich něco zůstane, kdo ví? A v mysli jí začaly vířit první věty *Pohádky pro zakleté děti*.

